

Landbruget i 1911.

Af H. Hertel.

I det forløbne Aar er vi paa forskellig Maade blevne mindede om, at vort Landbrugs Afsætningsforhold udefra kan møde Vanskeligheder, der kan ramme os føleligt, uden at vi kan gøre fra og til. Hvorledes vilde det være gaaet os, hvis de evindelige Marokko-Forhandlinger havde ført til den frygtede Verdenskrig? Selv om en lykkelig Skæbne, tiltrods for vor udsatte Beliggenhed paa Alfarvej mellem Tyskland, England og Rusland, havde holdt os udenfor det store Opgør, vilde dog en Krig mellem vore 2 Kunder af Landbrugsvareer sikkert have paavirket vor Omsætning paa forskellig Vis. Og var Bøsserne i Efteraaret gaaet af paa Balkanhalvøen, vilde sandsynligvis Tilgangen af galizisk Arbejdskraft være standset nu til Foraaret og mange Landbrug derved være komne i en alvorlig Forlegenhed. Med den ved Udsigterne til en Verdenskrig fremkaldte stærke Uhyggefølelse forbandt sig i Sommertiden Bekymringen for vore Landbrugsprodukters uhindrede Afsætning under Transportarbejdernes vældige Strejke i England og en Utrygfølelse med Hensyn til, hvorledes Tysklands nye Indførselsbestemmelser fra 1. Juli vilde paavirke vor Udførsel af levende Kvæg. Ogsaa Forhandlingerne paa den 5. britiske Rigskonference i London paakaldte vor levende Interesse. Vilde disse Forhandlinger virke fremmende eller hemmende paa Bestræ-

belserne for at skabe Rigslandenes Landbrugsartikler en begunstiget Stilling paa Englands Markeder, til Skade for os? Indenfor vore egne Grænser kastede en Tid paa For-aaret den truende Lockout sin Slagskygge foran sig. Var den bleven af længere Varighed — som det vil erindres, strakte den sig kun over een Dag — vilde Landbrugets Omsætning paa det indenlandske Marked sikkert være bleven formindsket, saaledes som Tilfældet var under Lockouten i 1899. Mange er tilbøjelige til at undervurdere den hjemlige Afsætning, og dog er den for langt det overvejende Antal Produkters Vedkommende større end Udførselen*). En Tid lang vakte ogsaa Sommerens Hede og Tørke stor Bekymring for Korn, Rodfrugter og Græs. Og vel formindskede de Aarets lovende Udsigter noget, men ikke i nær saa høj en Grad som i de fleste andre europæiske Lande, i hvilke Tørken særlig skadede Sukkerroer og Kartofler, dernæst Foderkornet og Rugen. Dette har paavirket ikke blot Priserne paa Korn, men ogsaa paa dyriske Produkter; i de fleste europæiske Lande har der hersket en mere eller mindre følelig Dyrtid paa vigtige Levnedsmidler som Smør, Kød, Sukker o. a., hvad der i Frankrig og Belgien førte til blodige Revolter. Ogsaa her i Landet har Priserne for flere Produkter været gode, ja til Tider usædvanlig høje, men paa den anden Side har Mund- og Klovesygen for vide Egne og mange Landmænd medført betydelige Driftstab, og Ingen véd, hvad det Aar som kommer yderligere vil bringe.

De følgende Blade vil nu gøre nærmere Rede for de her skitserede Forhold og for Aarets øvrige Landbrugsbegivenheder. Og som naturligt er vil en Oversigt over Landbrugets *vita* begynde med en kort Redegørelse over

*) Statistisk Bureau anslaaer t. Eks. vor samlede aarlige disponible Kødmenge af Kvæg og Faar til 119 Mill. kg; af denne Mængde kan det regnes, at der i levende og slagtet Tilstand udføres ca. 40 Mill. kg, medens 79 Mill. kg er til Forbrug her i Landet (»Statist. Meddelelser«, Nr. 3, 1911).

den vigtigste af dem alle, Aarets Høst — som sædvanlig bygget paa Statistisk Bureaus i November Maaned udsendte foreløbige Høstberetning.

I Maanederne Maj—August var Middelttemperaturen 1.3° højere end Landets normale Varmegrad i disse Maaner. Medens Juni omtrent havde den normale Temperatur, var Maj $2\frac{1}{2}^{\circ}$, Juli $\frac{1}{2}^{\circ}$ og August omtrent $2\frac{1}{2}^{\circ}$ varmere end sædvanlig. I de 3 Sommermaaneder var Regnmængden for Landet som Helhed 33 mm under Normalen, men der var stor Forskel mellem de enkelte Maaneder: medens Nedbøren i Juni overalt var meget rigelig, indtil det dobbelte af Normalen, faldt der i Juli og August kun halvt saa megen Regn som i et normalt Aar. Under disse Forhold begyndte Høsten tidlig, allerede i Juli Maanedes sidste Dage, og det Uger igennem stille og straalende Solskinsvejr fremskyndede den. Sæden var stærkt moden ved Afmejnningen, og der krævedes kun meget lidt Vejring for at bringe den i hjemkørselstjenlig Stand. Allerede ved August Maanedes Midte havde mange mindre Gaarde indhøstet, og i sin store Almindelighed var Høsten tilendebragt ved Maanedens Udgang. Det var gennemgaaende en sund og tør Sæd, der hjembragtes, god til Handelsbrug og god til Fodring, ligesom Halmfoderet var udmærket. Men hvad der endnu groede, Roer, Græs m. m., led nu mere eller mindre Skade af Tørken. For de enkelte Afgrøder stillede Forholdet sig saaledes:

Hvad Sædafgrøderne angaar, stiller Forholdet sig bedst for Vintersæden. Baade Hvede og Rug har givet et Mængdeudbytte, der var betydeligt over Middelhøst, og Kvaliteten var fortrinlig. Byggets Mængdeudbytte laa kun lidt over det normale, men Kvaliteten var særdeles god; Havren og Blandsæden gav, baade hvad Godhed og Mængde angaar, et særdeles godt Resultat, derimod gav Bælsæden noget under og Boghveden meget under middel, og den sidstes Kvalitet var ej heller god.

I Modsætning til Sædhøsten har Høsten af Rodfrugter for Landet som Helhed været under Middelhøst, hvad

Mængdeudbyttet angaar. Bedst var Udbyttet af Kartoffler, idet det omtrent naaede en Middelhøst, dertil var Kvaliteten meget god. Runkelroer og Gulerødder gav en Del under det sædvanlige, ligesom Sukkerroernes Mængdeudbytte ogsaa var under Middelhøst. Ringest Udbytte gav Turnips og Kaalroer. Hvad Kvaliteten angaar, menes den for Foderroernes Vedkommende at være nær ved middel og for Sukkerroernes over.

Høhøsten har for Landet under eet været over middel, og Høets Beskaffenhed har som Helhed været ikke saa lidt bedre end normalt; dette gælder baade Ager- og Enghø. Derimod var Sommergræsningen gennemgaaende tarvelig, ja i enkelte Amter, som Københavns og Randers, usædvanlig slet.

Plantesygdomme har desværre atter i Fjor foraarsaget en Del Ødelæggelser. Professor Dr. phil. F. Kolpin Ravn har velvillig meddelt Tidsskriftet følgende: Meldug var i Forsommeren ondartet hos Hvede og Byg, i Eftersommeren hos Kaalroer, Turnips og den nye Kløver. Gulrust var særlig ondartet paa de modtagelige Hvedesorter, Bygrust var almindelig hos Bygget og Stængelbrand hos Rugen. Fusarium - Sygdomme (Fodsyge, Knækkesyge o. a.) fremkaldte almindeligt en for daarlig Kærneudvikling hos Rug, Hvede, Byg og Havre; hos den sidste optraadte tillige Lys Pletsyge ondartet. Tør Forraadnelse og Hjærteforraadnelse har været usædvanlig udbredt hos Runkel- og Sukkerroer og »Sorte Ben« (Stængelbakteriose) hos Kartoffler. Kaalbroksvampen viste en meget uensartet Optraeden, men har i enkelte Egne gjort mere Skade end sædvanlig. Endelig har Mosaiksyge været i foruroligende Udvikling i Frørunkelroemarkerne, ogsaa i 1. Aars Afgrøder.

Hvad Insekta ngreb angaar, har — efter hvad Fru måg. scient. S. Rostrup meddeler Tidsskriftet — Sommeren 1911, som det var at vente efter dens Varme og Tørke, gjort sig bemærket som »Bladlusaar«. I overvældende Mængde har Bladlusene været til Stede paa saa

at sige alle Afgrøder: Korn, Bælgplanter, Kaalroer og Runkelroer, navnlig Frø-Runkelroerne; i en utrolig Fart bredte de sig over disse sidste, saa Frøroemarkerne paa een Gang stod helt sorte af Lus. Heldigvis standsede Angrebet over største Delen af Landet henimod Midten af Juli paa Grund af et Svampeangreb paa Bladlusene. En anden Følge af Sommervarmen var den massevisse Optræden af Kaalorme, der i Eftersommeren mange Steder ganske afbladede Kaal og Kaalroer. Ellers har Insektangreb ikke været særlig slemme. Angreb paa Vintersæden af Kornets Blomsterflue var gennemgaaende af ringe Betydning; heller ikke har Hvedemyggen gjort nogen større Skade. Smælder- og Stankelbenlarver var til Stede omtrent som sædvanligt. Det samme var Tilfældet med Kløver- og Havreaalen. Angreb af den første bliver stadig hyppigere paa Lucerne, som dog synes at taale Angrebet bedre end Kløveren. Fritfluen er optraadt meget lidt ondartet og har gennemgaaende kun gjort Skade paa sent saaede Havremarker. Bygfluen har derimod mange Steder været usædvanlig ondartet, dog væsentlig paa sent saaet Byg. Glimmerbøsser, Bladrandbiller og Jordlopper har i forskellige Egne af Landet optraadt meget forskelligt: nogle Steder meget ødelæggende, medens Skaden andre Steder kun har været ringe. Kaalfluelarver har i Eftersommeren mange Steder gjort megen Skade.

Hvad K o r n m a r k e d e t angaar, noteredes Hvede i Midten af Januar til 700 Øre pr. 50 kg frit ombord. Markedet blev derefter flovt, og Prisen svingede mellem 650—680 Øre indtil Juli, da den, dels ved Efterspørgsel fra Frankrig og dels under Trykket af Tørken, paany naaede godt 700 Øre. Der skete dog ingen Skade paa den danske Host, og Prisen paa ny Hvede begyndte derfor temmelig lav, 635—650 Øre, men Fasthed i Udlandet bragte dog hurtig Prisen op, og den stod i Efteraaret omkring 665—700 Øre pr. 50 kg. Rug har hele Sæsonen ligget fast med forholdsvis høje Priser. I Foraaret blev store Mængder tysk Rug anvendt her i Landet til Fodring, men allerede

i April—Maj var Nordtyskland omtrent udtømt, og Priserne steg yderligere. Den tørre Sommer bragte meget høje Priser paa den ny Rug, og disse holdt sig i Løbet af Efteraaret. For 2radet Byg af Høst 1910 var der jævnt god Afsætning til Tyskland, og danske Varer blev rømede, inden den nye Høst kom frem. Byg af sidste Aars Avl, der gennemgaaende er af udmærket Kvalitet, vandt straks betydelig Interesse, og Værdien kom hurtig op paa 700 à 725 Øre pr. 50 kg frit ombord. Tyskland og Holland tog godt fra, hvorimod de herværende Bryggerier stillede sig afventende og kun købte, i Haab om lavere Priser, lige til det første Forbrug. Dette Haab blev imidlertid grundig skuffet, thi England blev ret pludselig ivrig Køber og betalte villig de fordrede Priser, derved indtraadte en Stigning af 50 à 75 Øre pr. 50 kg, og store Mængder blev udførte. Danmarks Bygekspert af egen Avl var vistnok helt tilendebragt med November Maanedes Udgang.

Foderstofmarkedet begyndte med ret høje Priser og godt Salg. Men dette Forhold forandrede sig snart, Forbruget tog af og almindelig Forretningsløshed i Forbindelse med Mangel paa Købelyst tvang Priserne ned i Februar og Marts. Først da den tørre Sommer gav Udsigt til et større Forbrug af Foderkager og Klid, bedrede Stemningen sig. Man havde ventet, at Landbruget allerede i Oktober Maaned var begyndt at bruge Kraftfoder, fordi Kreaturerne paa Grund af den manglende Eftergræsning maatte tages tidligere paa Stald end foregaaende Aar. Forbruget blev imidlertid kun ringe, hvilket vel skyldes de høje Kage- og Majspriser. Majs har t. Eks. kostet det samme som, ja mere end, dansk Hvede, og det har saaledes ikke været svært for Landmanden at træffe sit Valg, i alt Fald med Hensyn til Majs.

Der har paa Planteavlens Omraade vist sig Tegn til, at vi kan udføre Græsfrø til gode Priser, og navnlig har »Danske Landboforeningers Frøforsyning« arbejdet dygtigt for denne Sag. Medens vi for 4—5 Aar siden indførte Hovedmængden af alt det Græsfrø, vi ud-

saar i Udlægsmarkerne, er der af Hundegræs og Engsvingel kommen en Eksport i Gang i 1911, dels fordi den hjemlige Avl af disse Frøsorter er udvidet stærkt, dels fordi Frøavlen i Nord-Amerika og paa New Zealand er slaaet fejl i de sidste Aar. Bestyreren af Dansk Frøkontrol, Hr. *Dorph Petersen*, anslaaer vor Udførsel af Hundegræs i Efteraaret til ca. $\frac{1}{2}$ Mill. kg. Ogsaa af Almindelig Rapgræs og Agerhejre har vi udført noget. Naar der vaages over, at alt Frø, der udføres, er af bedste Beskaffenhed (Afstamning, Renhed, Spireevnen o. s. v.), kan der muligvis herigennem skabes en Indtægtskilde for Landet. Priserne har været gode, og betydelige Arealer er atter i Foraaret og Sommeren lagt ud med Græsfrø til Avl næste Sommer. Ogsaa Avlen af Rodfrugtfø har været drevet i ret stort Omfang, men særlig Runkelroefrømarkerne har — som ovenfor anført — lidt stærkt ved Angreb af Bladlus; Erfaringen viste dog, at disse nogenlunde kan bekæmpes, naar man ikke skyr den hermed forbundne Udgift. Nu avler vi, i Modsætning til tidligere, ikke alene det Rodfrugtfø, vi bruger, men vi har i de senere Aar endog kunnet udføre ikke ubetydelige Mængder Kaalrøe- og Turnipsfrø.

Ogsaa af Saasæd er der gjort enkelte Tilløb til Eksport. De her i Landet fremstillede nye Sorter og Stammer af Kornarterne er jo bevislig af saa fortrinlig Kvalitet, at der maa kunne skabes nogen Afsætning til Udlandet med dansk Sædekorn, naar Sagen gribes rigtigt an, navnlig naar den rette Form for en tilstrækkelig virksom og samtidig værdig Reklame kan findes, og naar Landmændene vil bestræbe sig for at producere gode, rene (sortsrene) og smukt behandlede Varer. Svalöfstammerne har jo, takket være de af det svenske *U t s ä d e s - A k t i e b o l a g* udfoldede energiske Bestræbelser, vundet en betydelig Udbredelse i Udlandet, men de her i Landet forædlede Stammer staar ikke tilbage for disse.

De senere Aars stærke »Kalk-Epidemi« synes nu at være stilnet noget af. Dette tør vel tages som et Vidnes-

byrd om, at man ikke vedblivende vil give Pengene ud i Blinde paa denne Konto, men først gennem Undersøgelser og Forsøg vil have Sikkerhed for, at de kommer igen.

Efter store Fødselsveer besluttedes det i Efteraaret at bygge en Sukkerfabrik i Vestsjælland, ved Gørlev Station. Den 26. September holdt Fabriken konstituerende Generalforsamling, paa hvilken dens energiske Forkæmper, Godsejer *Carl Lawaetz*, Kallundborg Slots Ladegaard, valgtes til Bestyrelsens Formand. Fabriken skal kunne bearbejde Sukkerroer fra indtil ca. 4900 ha (= 9000 Tdr. Land), og det er Meningen, at den skal sælge Raasukker til Udlandet. Kapitalen er 4 Mill. Kr., af hvilket Beløb 1 Mill. Kr. blev fast overtaget, 1 Mill. Kr. udbødes til Tegning og 2 Mill. Kr. tilvejebragtes ved Optagelse af Laan, efter Sigende tyske Penge. Fabriken begynder sin Drift i Aar. — Endvidere er der arbejdet for Oprettelsen af Sukkerfabriker i Sydøstsjælland, ved Holbæk og i Østjylland.

Hvad Kvægavlens angaar, har paa Øerne Handelen med Avlsdyr været livlig og Priserne opadgaaende, indtil der indtraadte en ved Mund- og Klovesygens Udbredelse fremkaldt Standsning heri. Den 6. toaarige Konkurrence med hele Kvæghold i Fyns Stift afsluttedes den 1. Oktober, og samtidig indleddes den 4. sjællandske Konkurrence. Priserne har ogsaa været opadgaaende for Avlsdyr af jysk Malkerace (Tyre), og paa Ungskuet i Viborg blev der afsluttet mange Handeler om Tyre af jysk Malkerace og til lidt højere Priser end i de sidste 2 Aar, ligesom der ogsaa solgtes en Del af de udstillede Kvier. — Af Korthornstyre er der kun indført faa fra Ejdersted og England, men siden Juli har jo ogsaa Grænsen mod Syd været ganske spærret for Indførsel (Mund- og Klovesygen). — I Kvægavls- og Kontrolforeningernes Virksomhed har der været en vis Stilstand (Antallet af de første er gaaet lidt tilbage), og ingen nye Opgaver er paabegyndte — maaske maa en af Grundene hertil søges

i, at man vil afvente, hvilke Bestemmelser den nye Husdyrlov vil bringe.

Det var fra den 15. Februar 1897, at Tyskland efter Frankrigs og Belgiens Eksempel indførte Tuberkulinprøve for det indførte Kvæg. Denne Prøve var lidet rationel, upaalidelig og vanskelig, og for vor Kvægudførelse skabte den mange Uregelmæssigheder og megen Usikkerhed. Fra 1. Juli 1911 er nu denne Prøve bleven afløst af en klinisk Undersøgelse af det indførte Kvæg. Den er bleven udført paa en forstaaende Maade, der ikke har givet Anledning til nogen Klage fra vor Side, og den har da ogsaa medført en større Sikkerhed i Handelsforholdene. Vore Undersøgelserregler for det udførte Kvæg er blevne forandrede, saa de nu i det væsentlige er i Overensstemmelse med de tyske, og det vil selvfølgelig være af stor Betydning, at vor Undersøgelse af det udførte levende Kvæg stadig er saa omhyggelig som mulig. — Gennem sine Traktatforhandlinger med Preussen har Sverige i Fjor opnaaet Tilladelse til at indføre Kvæg gennem en Karantæne i Sassnitz, en Tilladelse, som der sikkert er Grund til at hilse med Tilfredshed, da den vil have til Følge, at svensk Kvæg ikke i saa stor Udstrækning som hidtil vil blive sendt over Københavns Marked, og derved vil der blive skaffet noget bedre Plads for vore egne Varer.

Priserne paa Slagtekvæg og Kød har været gode i 1911. En ny Notering for Handelen paa Københavns Kvægtorv er det lykkedes Landhusholdningsselskabet i Forbindelse med de samvirkende Landboforeninger i Sjællands Stift at faa gennemført. Der har, som bekendt, været ført aarelange, stadig afbrudte og stadig fornyede, Forhandlinger om denne Sag, som det altsaa først nu er lykkedes at faa tilfredsstillende ordnet. Thi derved, at baade Købere og Sælgere nu har faaet Stemme i Noteringsudvalget, og dette desuden arbejder sammen med Kvægtorvsbestyrelsen, tør man gøre Regning paa, at No-

teringen vil være mere paalidelig og mere følelig overfor Konjunkturerne end forhen.

Det var en Ulykkesdag hin 25. November 1910, da Mund- og Klovesygen atter viste sig her i Landet. Den optraadte med nogle faa og spredte Tilfælde i December Maaned, og man haabede at have faaet Bugt med den, men den 17. Marts og følgende Dage i Fjor viste den sig paa 4 Gaarde paa Aarhusegnen, i April konstateredes Sygdommen paa Falster, og i de følgende Maaneder var der spredte Tilfælde paa Lolland og Falster, senere paa Fyn og Sjælland. Den 21. November konstateredes den i Slagtehusene paa Københavns Kvægtorv. Selvfølgelig blev de nødvendige Afspærringsforanstaltninger, Pasteuriseringsbestemmelser m. v. straks truffene. Angivet i store Træk var Forholdet saaledes: Den 25. September forbødes Udførselen af klovbærende Dyr fra Langeland, den 30. samme Maaned fra Lolland, den 9. Oktober fra Fyn, den 1. November fra Ærø og den 1. December fra Sjælland og Falster. Kun fra Jylland er Udførselen tilladt til Tyskland, medens den er forbudt fra de øvrige Landsdele til Halvøen og Udlandet.

Udførselen af indenlandske Okser, Køer og Kalve har beløbet sig til ca. 153.000 Stkr. mod ca. 140.800 Stkr. i 1910; der er altsaa en Fremgang paa ca. 9 pCt. Udførselen af indenlandsk fersk Okse- og Kalvekød er derimod gaaet ca. 23 pCt. tilbage, idet den i Fjor udgjorde ca. 12,5 Mill. kg mod ca. 16,2 Mill. kg i 1910.

Hvad specielt Udførselen til Rusland angaar, er der i Fjor med »Det forenede Dampskibsselskab«s Baade afgaaet til Rusland af danske Kreaturer: 98 Tyre, 238 Køer og 507 Kvier, 15 Kalve, 4 Faar og 20 Svin — ialt 882 Stkr. eller et Par Hundrede Stkr. mere end i 1910. De opnaaede Priser har gennemgaaende været gode og højere end tidligere; der er t. Eks. for en Toaars Tyr, leveret i København, opnaaet 2000 Kr. kontant.

Udførselen af indenlandske Heste (og Føl) var i Fjor ca. 29.000 Stkr. mod godt 26.000 Stkr. i Forfjor;

der er altsaa en Fremgang af ca. 12 pCt. Forholdene har i det hele og store sikkert været gode for den jyske Hesteavl; man har kunnet sælge, hvad man havde, og Priserne har været høje og stigende. I de sidste Par Aar er der indført et voksende Antal gode, svære Heste fra Sverige, som tildels er udførte igen. Af unge Heste menes der ikke at være gaaet slet saa mange til Tyskland som ellers, hvortil Grunden søges i den dér herskende Foder-mangel; herhjemme har Fouragemangelen i de hesteopdrættende Egne ogsaa bidraget til at trykke Priserne lidt paa unge Heste, saaledes at der i Efteraaret har været større Prisforskel end sædvanlig mellem disse og salgsbare Varer. For en 3—4 Aar siden blev der i Jylland agiteret en Del for Benyttelsen af belgiske Hingste, men denne Bevægelse synes nu helt at have lagt sig. — Handelen med l e t t e r e Heste har været omtrent som i 1910; der meldes fra alle Egne, at alt, hvad der var sælgeligt af ca. 3¹/₂ Aars Heste, har været revet bort til gode Priser, og fuldaarige yngre Heste er næsten ikke til at opdrive. Dette har maaske endog i højere Grad været Tilfældet i Fjor end i Forfjor, om der end er lidt Forskel mellem de forskellige Amter. Remontekommissionen, der er den vigtigste Aftager af det lette Halvblod, der Aar for Aar synes at formindskes i Antal, menes i 1911 at have udvist større Købelyst end tidligere. — Antallet af Hesteavlsforeninger er steget lidt i Fjor.

Afsætningen af V æ d d e r e og F a a r fra vore gode Avlsbesætninger har, som i 1910, været tilfredsstillende til jævnt gode Priser. Antallet af Avlsforeninger har holdt sig uforandret.

Hvad S v i n e a v l e n angaar, er der at notere, at i Juni Maaned rejste et Udvalg til England for at indkøbe Orner og Søer af Yorkshireracen, dels til vore statsanerkendte Yorkshirecentre, dels til de Slagterier, hvis Flæsk sælges af Grosserer *Ladefoged*, dels til Kolding Andels-svineslagteri.

Som det vil erindres, var Flæskepriserne usædvanlig

gode i 1909 og 1910, og man var derfor forberedt paa, at de vilde gaa ned i Fjor. Thi to Aars høje Priser har selvfølgelig opmuntret til forøget Produktion i alle Lande, som frembringer Flæsk, og Indførselen til England er da ogsaa stegen. Alligevel holdt Priserne sig dog ganske godt til September Maanedes Udgang, men derefter faldt de, og Markedet var stadig trykket. Som en af Grundene hertil er anført følgende: De engelske Detaillister havde i 1910 ret store Tab paa Flæskesalget, thi af Frygt for at miste deres Kunder turde de ikke forhøje Detailpriserne i samme Grad, som Priserne i Storhandelen steg. Nu søgte de i Fjor at indvinde Tabet; de lod ikke Butikspriserne gaa ned sammen med *en gros*-Priserne, hvad der havde til Følge, at Publikums Efterspørgsel formindskedes; Detaillisterne indskrænkede da deres Forsyning til det absolut nødvendige, og Grossisterne kom til at ligge inde med store Lagre og saa sig tvungne til at give efter i Prisen. Men hvad der vel mest har bidraget til Nedgangen, er de øgede Tilførseler. Saaledes udførte Danmark i Juli Kvartal 1911 ca. 6.2 Mill. kg Bacon mere end i samme Kvartal i Forfjor, og der er foretaget store Slagtninger af Søer af Frygt for, at Flæskepriserne vedblivende skulde falde, men de høje Foderstofpriser stige. Som saa ofte paavist, er slige stærke Svingninger i Flæskeproduktionen meget uheldige, og af Hensyn til Handelen bør Produktionen være saa ensartet, som Forholdene tillader det.

Klagerne i 1910 over vort Smør, som synes at have haft det bedste Resultat, afløstes i Fjor af Klager over vort Flæsk. Det vil erindres, at der tidligere, saaledes baade i 1907 og 08, har været fremsat Klager over, at dansk Flæsk var for lagfyldt, og at Andelsslagterierne derfor i 1908 indførte en hemmelig Kvalitetsbedømmelse i Esbjerg af Eksportflæsket (baade med Hensyn til Saltning og Tilskæring). En Oversigt over Bedømmelsen er derefter tilstillet Slagterierne, for at de kunde blive bekendte med, hvor der var Mangler at hæve. Denne Kon-

trol har imidlertid, trods dens gode Virkninger i andre Retninger, ikke formaaet at magte Spørgsmaalet om Lagemængden. En i Maj Maaned af *Manchester Grocers' Association* foreslaaet Resolution med Klage over det danske Flæsks store Lageindhold og det betydelige Tab, de engelske Detailhandlere led derved, blev vedtaget af *The Federation of Grocers Associations*. Men næsten to Maaneder forud derfor havde Hr. *Harald Faber* efter Anmodning af Andelsslagteriernes Fælleskontor paa Slagteriernes Delegeretmøde den 27. Marts i København henledet Slagteriernes Opmærksomhed paa, at der endnu fremkom Klager over Lagemængden i noget af det danske Flæsk, og foreslaaet i den Anledning at udvide Kvalitetsbedømmelserne i Esbjerg med Forsøgsrøgninger i London. Hans Forslag forblev dog uanset, indtil Klagerne kom fra de engelske Detailhandlere, som af Hr. *Faber* indsendtes til Landbrugsministeriet med en nærmere Redegørelse. Saa besluttede Fælleskontoret at supplere Flæskebedømmelserne i Esbjerg med en Kontrol i London af Flæsket i røget Tilstand. Der sendtes, saavidt Tidsskriftet ved, ogsaa en Sending Flæsk til London, som undersøgte, men derefter synes Sagen at være stillet i Bero.

Antallet af Svineavlsforeninger er aftaget lidt i Fjor.

Udførselen af indenlandsk Bacon var i 1911 ca. 111 Mill. kg mod ca. 94.3 Mill. kg Aaret forud. For Bacon, fersk Flæsk, Skinker, Tøndeflæsk og »andet, ikke fersk Flæsk« er der tilsammen en Stigning i Udførselen af ca. 15 pCt. (Af Lever, Hjerter, Nyrrer, Tarme og Maver er der i Udførselen en Fremgang af ca. 14 pCt.)

For Fjerkræavl en har Aaret været godt; som i de 2 foregaaende Aar har Ægpriserne været høje i 1911, ligesom Priserne paa slagtet Fjerkræ viser en stadig opadgaaende Tendens herhjemme. Konkurrencerne mellem hele Hønsehøld er fortsatte, og Arbejdet for at skabe gode Avlscentre rundt om i Landet er fremmet. Det kan endvidere nævnes, at af Renracerne vinder Plymouth Rocks Racen stærk Fremgang her i Landet, og at Indførselen af

russiske Gæs blev forbudt i Efteraaret af Hensyn til Faren for at faa Mund- og Klovesyge indslæbt med dem — før Forbudet var der kommet nogle Tusinde, blandt hvilke der blev konstateret Kolera. Endelig er der Aarets Hovedbegivenhed: den i Juni Maaned i København afholdte nordiske Fjerkræudstilling og 1. nordiske Fjerkræavler-Konference. Efter Sagkyndiges Udsagn viste Udstillingen, at vor Fjerkræavl er i god Fremgang. Dette gælder ikke blot vor nationale Hønsrace, den danske Landhøne, men ogsaa de 2 her i Landet meget udbredte Racer, Plymouth Rocks og Orpingtons. I væsentlig Grad maa Fremgangen tilskrives de samvirkende danske Fjerkræforeningers Avlscentre.

Udstillingen godtgjorde, at Danmark paa Fjerkræavlens Omraade endnu er forrest af de nordiske Lande. Men den Mulighed er ikke udelukket, at vi om kortere eller længere Tid bliver distancerede, saa energisk som der nu i disse sidste arbejdes for at fremme Avlen — et Arbejde, der støttes med rigeligere Midler end hos os. Ogsaa i andre Lande sættes der langt mere ind paa Fjerkræavlens end i Danmark. Holland har nu t. Eks. vundet et godt Navn og et stadig voksende Marked for sine Æg i England, og Irland — hvis Udførsel af Æg og Fjerkræprodukter til England i de seneste Aar gennemsnitlig beløber sig til ca. 65 Mill. Kr. aarlig mod Danmarks ca. 25 Mill. Kr. — gør store Anstrængelser for at vinde yderligere Terræn. Ikke færre end nogle og Tredivende Vandrelærere (mest Kvinder) virker nu paa den grønne Ø i Fjerkræsagens Tjeneste.

Udførselen af indenlandske Æg vil omtrent stille sig saaledes:

	1910	1911
	100 Snese	100 Snese
Friske Æg	138,900	156,000
Præservede Æg	45,600	58,000
Æg, uden nærmere Angivelse .	19,100	4,800

Der er altsaa en Fremgang i Udførselen af ca. $7\frac{1}{2}$ pCt.

For Mejeribrugets Vedkommende har Aaret, hvad Smørret angaar, været et godt Aar. I Vintermaanederne var Mælkemængden stor og god, og vel bevirkede Sommerens Tørke, at den senere aftog, men dog ikke saa meget, som man skulde have ventet. I Aarets Begyndelse var Smørpriserne ikke gode, fra Juli Maaned bedredes de imidlertid — i mange Lande var Produktionen stærkt aftagende paa Grund af den vedholdende Tørke —, og for Landbrugsaaet 1910—11 blev Gennemsnitsprisen ca. $101\frac{1}{2}$ Kr. eller som Landbrugsaaet forud. I Efteraarsmaanederne var Priserne usædvanlig høje, og de holdt sig stadig, saa vi maa tilbage til 1880'ernes Begyndelse for at finde noget tilsvarende for saa lang en Periode. I Oktober Maaned var saaledes Gennemsnitsprisen $120\frac{1}{2}$ Kr., i November $114\frac{1}{5}$ Kr. og i December $115\frac{3}{4}$ Kr. De Klager over Smørrets Kvalitet, der lød fra England, er forstummede. Dette skyldes vel nok dels en Forbedring af Kvaliteten — Afkølingsforholdene har været bedre, da mange Mejerier har anskaffet sig Køleapparater —, men noget maa det vel ogsaa tilskrives, at Englænderne har været mindre nøjeregnende paa Grund af den aftagende Smørindførsel fra en Del Lande. Desværre synes det imidlertid, at Arbejdet for en Forbedring af Mælkens Godhed ikke er gaaet jævnsides med Bestræbelserne for at forbedre Afkølingsforholdene.

Spørgsmaalet om den uden Tvivl vigtigste Løftestang i vort Mejeribrug, Indførelsen af Kvalitetsbetalingen, har ogsaa i Fjor paakaldt Interessen. Den 12. December 1910 afholdtes der i Fredericia et meget bevæget Møde, i hvilket deltog Repræsentanter for Smøreksporthørerne, Mejeriforeningerne, Dansk Mejeristforening, Mejerikonsulenterne og Pressen, og man enedes om at udsende Regler for Kvalitetsbetalingens Gennemførelse til samtlige Landets Mejerier med Opfordring om at melde sig som Deltagere. Hvis 75 pCt. af Mejerierne gjorde dette, vilde man gaa til Kvalitetsbetalingens Gennemførelse. Man ventede med Spænding paa Resultatet, thi paa Forhaand kunde Ingen

vide, hvad det vilde blive. Paa hvert Mejeri i Landet skulde Sagen behandles og endelig Beslutning tages, og man havde Grund til at frygte, at Forstaaelsen af Sagens Vigtighed ikke var lige udbredt overalt. Det viste sig da ogsaa, at trods den ret stærke Agitation, der var sat i Gang, naaedes kun Tilslutning fra ca. 62 pCt. af Mejerierne. Statskonsulent *Horlyck* har meddelt Tidsskriftet, at af Andelsmejerierne erklærede 802 (elieer 69.6 pCt.) sig før og 188 (16.3 pCt.) imod Kvalitetsbetalingen, medens 36 (3.1 pCt.) meddelte, at de ikke endnu kunde tage Standpunkt til Sagen, og 126 (11.0 pCt.) undlod helt at svare paa Henvendelsen. Det sidste var Tilfældet med ikke mindre end 79 pCt. af Herregaards- og 63 pCt. af Fællesmejerierne, og det blev saaledes navnlig disse Mejerier, som ved ikke at svare bragte Sagen til at strande i første Omgang. Men med Tilslutning fra 62 pCt. af Landets Mejerier kan et saa vigtigt Spørgsmaal ikke betragtes som opgivet og navnlig ikke nu, da Mejeribrugets Fællesorganisation i Anledning af Loven om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. som Grundlag for Forsøgslaboratoriets Udstillinger ønsker for Eksportsmørrets Vedkommende gennemført en ugentlig Kvalitetsbedømmelse. Men en saadan er Grundlaget for Kvalitetsbetalingen, og naar dette Grundlag nu bliver brugt, er alt i Orden til denne sidste den Dag, Mejerierne ønsker den gennemført. Og glemmes maa det ikke, at i hele Kvalitetsbetalings-Sagen er Kvalitetsbedømmelsen den vigtigste og mest betydningsfulde Del, hvilket ogsaa Fællesorganisationen maa have haft Øjet aabent for (se iøvrigt S. 27—29).

Ostepriserne var, som det vil erindres, lave i 1910, men sent paa Efteraaret sporedes nogen Bedring, der fortsattes i sidste Aar, saaledes at dette har givet jævnt gode Ostepriser. Kaseinproduktionen er i stærk Stigning, og i Aarets Løb har henimod 300 Mejerier produceret Kasein. Naar Udsigterne for en lønnende Kaseinproduktion har svinget en Del, skyldes det, at der er fremstillet en Del

Kasein af daarlig Kvalitet, der har formindsket Efter-spørgselen. Enhver Begyndelse er svær, men nu synes der at komme mere Plan i Arbejdet. »Man regner — skriver Konsulent *Hørlyck* —, at der i Aarets første Halvdel er produceret ca. $1\frac{1}{2}$ Mill. kg Kasein, hvad der har medført en Stigning i Ostepriserne.«

Udførselen af dansk Smør, Fløde og Sødsmælk har omtrentlig været:

	1910	1911
	100 kg	100 kg
Smør i Dritler og Kasser	859,500	858,500
Smør i hermetisk Emballage	25,300	26,700
Fløde	160,000	197,400
Sødsmælk	76,600	105,000

Medens der, sammenlignet med Aaret forud, hverken er Fremgang eller Tilbagegang i 1911 for Smørrets Vedkommende, er Flødeudførselen stegen med ca. 24 pCt. og Mælkeeksporten med ca. 38 pCt.

Ved Anskaffelsen af Landbrugs-Maskiner og Redskaber er — efter hvad Maskinassistent *M. Dall* velvillig har meddelt Tidsskriftet — særlig saadanne komne i Betragtning, som er i Stand til at raade Bod paa den Omstændighed, at Arbejdshjælpen ofte er vanskelig at skaffe til Veje, naar der er Brug for den. Af Høstmaskiner er derfor særlig Selvbindere og dernæst Slaamaskiner, som i de nærmest foregaaende Aar, anskaffet i et stort Antal, saaledes at nu snart endog hver middelstor Bondegaard har sin Slaamaskine og Selvbinder, medens de selvaflæggende Mejemaskiner er mindre efterspurgte.

Roeoptagere fabrikeres og sælges i stort Antal, særlig i det nordlige og vestlige Jylland, medens det sydøstlige Jylland og Øerne, hvor Runkelroer er mere almindelige end Kaalroer, ikke i saa stor Mængde har Brug for dette Redskab, der, som bekendt, ikke endnu kan anvendes til Runkelroer.

Trods ihærdige Bestræbelser er det endnu ikke lykkedes at tilvejebringe et Redskab, der paa en tilfredsstill-

lende Maade kan optage Kartoffler. Nogle Kartoffeloptagere har vel været i Brug hos enkelte Kartoffeldyrkere, og de har vel ogsaa kunnet fremme Arbejdet i nogen Grad, men ikke saa meget som ønskeligt.

De smaa selvrensende Tærskværker vinder megen Indgang paa de mindre Ejendomme. Der er samtidig sket nogen Standsning i Anskaffelsen af transportable Damptærskværker, ligesom Dannelsen af Interessentskaber, bestaaende af mindre Jordbrugere, til Anskaffelse af Damptærskværker efterhaanden bliver sjældnere, hvilket medfører den Fordel, at Tærskningen i mindre Grad udvikler sig til at blive et Sæsonarbejde, medens derimod den gamle Skik, at Tærskarbejdet udføres i Vinterens Løb, hovedsagelig af Gaardens egen Arbejdsstyrke, kan bibeholdes. En virksom Hjælp i den Henseende vil de i de sidste Aar fremkomne Halmpakkere og Halmpresser til smaa Tærskemaskiner kunne yde. Disse Redskaber er endnu saa nye, at deres Udbredelse ikke kan være bleven almindelig, men de vil formentlig hurtigt vinde Indgang i Landbruget, ligesom de store Halmpresser nu i flere Aar har været almindelig anvendte i Forbindelse med Damptærskværkerne.

Endnu skal nævnes den store Udbredelse, som Petroleum- og Raaolienmotorer er i Færd med at faa i Jordbrug af forskellig Størrelse. Det er særlig Anvendelsen til Tærskning, der har fremkaldt dem, men de anvendes selvfølgelig ogsaa til Hakkelseskæring og andre Arbejder.

Medens alle Høstmaskiner, for det meste ogsaa de større Damptærskværker og alle Damplokomobiler, indføres fra Udlandet, fabrikeres Roeoptagerne og saa godt som alle smaa Tærskværker her i Landet, hvor de oprindelig er konstruerede i en til vore Forhold passende Form. Ogsaa Petroleum- og Raaolienmotorerne fabrikeres i overvejende Grad her i Landet.

Anvendelsen af Elektricitetsværker og dermed følgende elektriske Motorer til Brug i Landbruget indføres adskillige Steder i Landsbyer, der ligger nogenlunde samlede.

De yder en bekvem og i R e g l e n paaskønnet, men ikke altid billig Drivkraft. Planer angaaende større Anlæg med Højspænding og med Udbredelse over større Landsdele fremkommer ret hyppig, men er, saavidt vides, endnu ikke realiserede andre Steder end i Omegnen af København, hvor Skovshoved Elektricitetsværk stadig udvider sit Virkeomraade, og i Assens og Omegn.

Hvad A r b e j d e r f o r h o l d e n e angaar, har der baade i Jylland og paa Øerne været ganske rigeligt Tilbud af mandlig Arbejdskraft, hvorimod det synes oftere at have skortet paa den kvindelige, og Lønnen for denne har paa flere Egne været stigende. Paa de store Gaarde synes det at blive mere og mere almindeligt, at Arbejdstiden begynder Kl. 6 Morgen og slutter Kl. 6 Aften med Frokostophold paa $\frac{1}{2}$ og Middag paa 1 Time, og det lader til, at begge Parter befinder sig vel derved. — Det samlede Antal udenlandske Arbejdere («Polakker») var i Sommeren 1911 10.320, hvoraf 2128 Mænd, 8115 Kvinder og 77 Børn; 9715 eller 94 pCt. var beskæftigede ved Landbrug, 605 (6 pCt.) ved andet Arbejde, hovedsagelig Teglværksarbejde. Det samlede Antal var ca. 100 mindre end i 1910, men ca. 1400 større end i 1909. Medens i Forfjor den gennemsnitlige Opholdstid var 7 Maaneder og 1 Uge, var den i Fjor paa det nærmeste 8 Maaneder, saaledes at Anvendelsen af fremmed Arbejdskraft i Virkeligheden i 1911 var forøget i ret væsentlig Grad i Sammenligning med 1910*).

I Aarene 1907 til 10 indkom der henholdsvis ca. 9200, 8400, 8200 og 9000 Andragender om U d s t y k n i n g e r p a a L a n d e t, hvad der omtrent vil svare til det Antal Ejendomme, som er udstykkede. Tallet paa indkomne Andragender vil i 1911 — i Følge velvillig Meddelelse til Tidsskriftet fra Matrikulskontoret — omtrent naa Tallet fra 1907 eller ca. 9200. Udstykningerne er altsaa igen i Tiltagende, men det kan ikke opgives, hvor mange selv-

*) »Statistiske Efterretninger«, 1911, Nr. 11.

stændige Husmandsbrug der er skabte ved dem; kun saa meget er sikkert, at en stor Del af de ved Udstykningerne fremkomne Parceller er ganske smaa, blot beregnede til Byggeplads med Have. — Ministeriet har ikke i 1911 stadfæstet Vedtægter for nogen ny Udstykningsforening; i alt er der nu i Henhold til Lov af 6. April 1906 godkendt 18 Udstykningsforeninger i Jylland og 5 paa Øerne. Ingen af disse Foreninger har i Fjor modtaget Laan af Stats-Laanefonden.

Udstykningerne fortsættes som sagt i voksende Grad, og det er formentlig ikke faa af vore i Forvejen lidet talrige større Ejendomme, som aarlig deles. Opfattelsen af store og smaa Ejendommers økonomiske Betydning har svinget en Del. Tidligere holdt man de første for de mest fordelagtige, nu er Opfattelsen den modsatte, og ikke faa betragter Husmandsbrugene som den ideale Form i Landbruget. Dette er dog maaske at skyde over Maalet; de større Ejendomme frembyder i økonomisk Henseende en Del Fordele, som de smaa savner — dette gælder vel særlig Kornproduktionen —, og tager man i Betragtning, at den mindre Jordbruger ikke kan udnytte arbejdsbesparende Redskaber og Maskiner i saa høj en Grad som den større, men langt mere end denne er henvist til Haandkraft, bliver det vel endog sandsynligt, at det største Nettoudbytte frembringes paa Ejendomme, der i vid Udstrækning kan benytte Heste- og Maskinkraft. Thi det maa erindres, at vil man have det virkelige Nettoudbytte frem i Husmandsbruget, maa Husmandens og hans Families personlige Arbejde paa Lodden ansættes til almindelig Arbejds løn og denne først være dækket af Bruttoudbyttet, før det egentlige Driftoverskud fremkommer. Med Nutidens høje Arbejds løn vil det for Husmanden sikkert ofte være fordelagtigere at gøre sin Arbejds kraft betalt ved Arbejde for andre end ved at slide den op i et ofte daarlig vederlagt Arbejde paa den hjemlige Jordlod. — Spørgsmaalet er imidlertid ikke alene et koldt Forretningsspørgsmaal om, hvad der betaler sig

bedst; det har ogsaa sin sociale Side, og selvfølgelig maa det tillægges stor Betydning, at der skabes en talrig Mængde gode, selvstændige Smaahjem paa Landet. Men ogsaa de større Ejendomme frembyder, socialt set, betydelige Fordele. Deres Ejere kan være Foregangsmænd og Banebrydere for nye Metoder, medens Smaabrunderen ofte vil savne Tid — »han spiser for een, men arbejder for to« —, Kundskab og aandelig Bevægelighed til at følge med i Udviklingen*). Dertil kommer, at den Foretagsomhed og Opdrift, der bør findes indenfor ethvert Erhverv, vil svækkes, hvis Antallet af vore større Ejendomme indskrænkes betydeligt. Derfor »maa Konsulerne se til, at Staten ikke lider nogen Skade«.

Der er et tysk Ord, der siger: *was der Mensch ist, verdankt er der Vereinigung von Mensch zu Mensch*. Dette Ord har staaet sin Prøve i vort Landbrug, der sikkert skylder sit *Foreningsvæsen* saare meget, hvorfor man da ogsaa glæder sig over, naar Sammenslutningstanken skyder nye og friske Skud. Men dette udelukker selvfølgelig ikke, at det undertiden kan synes én, at nyoprettede Foreninger noget savner den nødvendige *raison d'être*. Mon dette ikke gælder den i Januar 1911 stiftede »Mejeribrugets Fællesorganisation«, der er dannet af Repræsentanter for de samvirkende danske Landboforeninger, Husmandsforeninger og Mejeriforeninger, Dansk Mejeristforening, Danske Mejeriers Smørmærkeforening og De danske Bymejeriers Fællesorganisation. Iøvrigt har vort Foreningsvæsen ikke i Fjor taget nye Opgaver op, men paa enkelte Omraader har det noget udvidet de bestaaende Rammer. Dette gælder navnlig paa Forsikringsområdet; den grasserende Mund- og Klovesyge har medført, at Maribo Amts økonomiske Selskab paa Lolland-Falster har

*) Baade i Belgien og Holland klages der over, at den fremskridende Udstykning af Jorden bevirker, at Landbrugets Repræsentation og Indflydelse i det offentlige Liv lader mere og mere tilbage at ønske.

oprettet et Forsikringsselskab mod Driftstab ved denne Sygdom, at der paa Sjælland er oprettet 2 store Forsikringsforeninger, og at der i Jylland er dannet adskillige mindre under Mejeriforeningerne. Paa Fyn findes der fra gammel Tid et saadant Forsikringsselskab. Fra et forsikringsteknisk Standpunkt er det sikkert uheldigt, at der dannes mindre, lokale, Foreninger til Imødegaelse af Tab ved Mund- og Klovesyge. Kommer Sygdommen til at hæрге en Egn, kan den medføre saa store Tab, at den mindre Forening staar magtesløs. Jo større Forsikringsomraadet er, desto mere spredes Risikoen og kommer Tilfældighederne til at udligne hverandre. — Paa Bornholm er der med Dyrlægge *N. Nissen-Petersen* som Formand dannet en Forening til Bekæmpelse af Tuberkulosen i Kvæg- og Svinebesætningerne: »Tuberkulinforeningen for Aakirkeby og Omegn«. Hidtil har vi kun haft én saadan Forening, den i 1905 oprettede Tuberkulinforening i Remkolde ved Vordingborg, hvis Vedtægter (med enkelte Ændringer) har tjent til Mønster for den nye Forening. Denne fordrer, at tuberkulosefri Besætninger skal sprøjtes mindst hvert 4. Aar, samt at alle indkøbte Dyr skal sprøjtes, hvis den Besætning, de kommer fra, ikke af Foreningen er anerkendt som sund. Den i 1901 stiftede, hele Landet omfattende »Foreningen til Fremme af Landbrugets Udførsel« har i Fjor indstillet sin Virksomhed, og dens Arkiv er overgaaet til Landhusholdningsselskabet. Samtidig er der oprettet 2 Udførselsforeninger, som særlig vil virke for Eksporten af danske Avlsdyr til Rusland, nemlig den fynske Forening »Danske Landmænds Eksportforening for Avlsdyr« (Formand: Forpagter *P. Rasmussen*, Brændeskov) og »Dansk-russisk Landbrugseksport-Selskab til Eksport af danske Avlsdyr til Rusland og Polen« (Formand: Jægermester *Tvermoes*, Søllerødgaard). Endvidere kan det nævnes, at i Fjor er oprettet »De samvirkende Foreninger for Avl af Frederiksborgheste« og Bjerringbro og Omegns Landboforening, medens 2 Landboforeninger paa Fredericiaegnen

er slaaede sammen til én. Endelig besluttede de 3 Fjerkræforeninger paa et Møde den 25. November i Løbet af 1912 at slutte sig sammen i én Forening, »Danmarks Fjerkræavlerforening, hvis Præsidium indtil videre dannes af Formændene for de gamle Foreninger: Hofjægmester *Collet*, Baron *Rosenkrantz-Charisius* og Generalkonsul *Svennè*. Det maa haabes, at denne Sammenslutning vil fremme Gennemførelsen af det længe nærrede Ønske om Ansættelsen af en Statskonsulent i Fjerkræavl.

Indenfor Andelsforeningerne har Spørgsmaalet om Oprettelsen af en *Andelsbank* endnu ikke fundet sin Løsning. I Juli Maaned meddeltes det, at naar man endnu ikke var gaaet til Bankens Oprettelse, var Grunden den, at vedkommende Bankmand, der var udset til Leder, ikke kunde blive løst fra sin nuværende Plads. Man maatte derfor enten afvente, om han kunde blive løst, eller eventuelt se sig om efter en anden Leder. »I begge Tilfælde vil endnu nogen Tids Taalmodighed være nødvendig.« Man maa haabe, at naar Andelsforeningerne engang gaar til Bankens Oprettelse, det da maa blive ved Hjælp af danske Penge og ikke tyske, engelske eller franske. Der blev i sidste Sommer i »Tilskueren« ført en Diskussion om den Fare, det kan rumme, at fremmed Kapital i for høj en Grad trænger sig ind i vort Erhvervsliv. Dette kan medføre, at den efterhaanden faar voksende Indflydelse paa vore Erhvervsforhold og svækker vor økonomiske Selvstændighed. At der er Grund til at henlede Opmærksomheden paa den Fare, der her kan true, fremgaar af følgende Oversigt, der viser, i hvilken Grad fremmed Kapital i den sidste Menneskealder er trængt ind i vort Erhvervsliv. Der fandtes*)

	1872	1907
	Mill. Kr.	Mill. Kr.
af udenlandske Værdipapirer i dansk Eje	161	69
af danske Værdipapirer i udenlandsk Eje	30	595

*) Jvnfr. *J. Warming*: Haandbog i Danmarks Statistik, 3. Hefte, 1911, Side 378.

I det sidste Par Aar, maaske med Undtagelse af 1910 og 1911, er vor Gæld yderligere vokset.

Et af de Spørgsmaal, der i 1911 samlede den største Interesse om sig, var de samvirkende danske Husmandsforeningers Forslag om Oprettelsen af en »Centralledelse for alle Organisationer, der omfatter danske Landbrugere«. Husmandsforeningerne kunde tænke sig Grundlaget for en saadan Fællesorganisation »dannet derved, at hver enkelt Organisation fik en Repræsentation i Forhold til dens Medlemsantal«. Landhusholdningsselskabet behandlede Forslaget paa et Bestyrelsesmøde, paa hvilket der var afgjort Stemning for, at Selskabet ikke paa nærværende Tidspunkt skulde deltage i den foreslaaede Forhandling. I Svarekrivelsen til Husmandsforeningerne hed det bl. a., at

Selskabet stiller sig tvivlende til Nyttens af paa nærværende Tidspunkt at søge et Samarbejde indledet med De samvirkende danske Husmandsforeninger. Thi disses Virksomhed har, fra oprindelig at have været rent landøkonomisk, udviklet sig til at omfatte ogsaa politiske Formaal, saaledes som det bl. a. fremgaar af De samvirkende danske Husmandsforeningers paa Landsstævnet i Odense f. A. vedtagne Program. Men Selskabet — hvis Virksomhed udelukkende bestemmes af faglige Hensyn — frygter unægtelig for, at den ufrayigelige Betingelse, som det maa sætte for et frit Samarbejde med Husmandsforeningerne, nemlig at dette Samarbejde bliver bestemt af landøkonomiske Hensyn og alene af disse, ikke vil kunne ske Fyldest, saalænge Husmandsforeningerne ved Siden af de landøkonomiske Opgaver tillige vil arbejde for andre Formaal.

Landhusholdningsselskabet maa derfor beklage, at det under de nuværende Forhold ikke ser sig i Stand til at imødekomme den af de ærede Husmandsforeninger til Selskabet rettede Opfordring.»

Selvfølgelig var det at vente, at denne Skrivelse vilde bevirke, at der blev istemt et »Bjarkemaal« mod Selskabet. Det blev istemt baade i »Husmanden« og »Husmandshjemmet«. Særlig det sidste Blad var højt oppe. Selskabet fik at vide, at ogsaa det driver »Politik«, det arbejder saaledes for at faa Staten til at bygge Arbejderhuse ved Herregaardene, for en daarligere Skoleunder-

visning o. s. v.! Ogsaa Selskabets Medlemmer faar Sandheden at vide; de har indmeldt sig i det for at »gøre Stillinger« og udnytte Landbruget. Det hedder saaledes: »Herregaardsforpagterne og Landbrugskandidaterne er af økonomiske Grunde nødsaget til at være Medlemmer af Selskabet. Igennem dette Selskab faar Landbrugskandidaterne Adgang til at gøre Stillinger. De store Aktieselskaber og disses Direktører vil det almindelige Landbrug være godt tjent med at undvære. De er kun Medlemmer for at faa Lov til at tjene Penge ved Landbrugene.« — »Ja, det beviser nu ikke noget,« som Manden sagde, da hans Kontrapart skældte ham Huden fuld i Retten. Men der er det triste ved den Slags Skriverier, at mange Mennesker, som ikke kender noget til Selskabet og dets Virksomhed, faar et helt forvrænget Indtryk af denne.

Den 11. November havde Husmandsforeningernes og Fællesforeningernes Repræsentanter et Møde i København om Sæmmenslutnings-Tanken. I den officielle Meddelelse om Mødet, der blev udsendt gennem Ritzaus Bureau, hedder det: »Efter et Par Timers Forhandlinger besluttede man at lade Sagen bortfalde som uigennemførlig paa det nuværende Grundlag.«

Paa Aarets Delegeretmøder holdt Professor *B. Bang* paa det sjællandske og fynske Foredrag om Mund- og Klovesygen, medens Regeringskonsulent *Rud. Schou* og Dyrslæge *Hegelund*, da Prof. Bang var forhindret, indledede Spørgsmaalet paa det jyske. Paa det sidste holdt endvidere bl. a. Kultusminister *Appel* Foredrag om Skolevæsen, og Folketingsmand *Bjerre* indledede Spørgsmaalet: Er der Betingelser for Dyrkning af Sukkerroer i den østlige Del af Jylland? Det lolland-falsterske Delegeretmøde blev udsat paa Grund af Mund- og Klovesygen. Paa det aarlige Konsulentmøde, der sandsynligvis i Fjor er afholdt for sidste Gang, i al Fald i dets hidtidige Form, talte Kammerherre *Carl Bech* om Konsulentvirksomheden

og dens Fremtid og Bibliotekar *Raphael Meyer* om Landbrugs litteraturens Benyttelse.

Fra Landbrugsundervisningens Omraade er der kun lidt at meddele: Fra 1. December at regne blev cand. med. *H. Møllgaard* ansat som Professor i Dyrefysiologi i Stedet for Professor *V. Henriques*, der er udnævnt til Professor i Fysiologi ved Universitetet. Afdøde Professor *Maars* Fag doceres midlertidigt af Redaktør *Anton Christensen* og Sekretær *H. Hertel*, indtil Overvejelserne angaaende en Ændring af Fagene er afsluttede og faste Lærere udnævnte. I Oktober Maaned aabnede Højskolen, ligesom i 1908, sine Lokaler for gamle Elever, og for disse afholdtes der en Række interessante Foredrag. Fra alle Sider hørte man Glæde herover, og det er Mening at fortsætte med disse Sammenkomster. Den 5. og 6. Juli fejrede Dalum Landbrugsskole sit 25 Aars Jubilæum med et offentligt Landbrugsmøde og Afsløringen af en Mindesten over Forstander *Jørgen Petersen*.

Den landøkonomiske Litteratur er i Fjor kun blevet forøget med meget faa selvstændige Skrifter. Dette er jo nu det sædvanlige og staar sikkert i Forbindelse med en vis almindelig aandelig Magelighed. Professor *Edvard Lehmann* har i »Højskolebladet« henledet Opmærksomheden paa den voksende Tilbøjelighed til at erstatte det skrevne Ord med det hørte og paa den Fare, der knytter sig hertil: »Den læsende spænder selv sin Opmærksomhed. Hos den hørende derimod spændes Opmærksomheden af en anden, nemlig af Taleren, og jo bedre Taler han er, des bedre forstaar han ved Suggestion at holde Opmærksomheden fangen eller bunden. Den, der idelig hører, holdes derved idelig i Uselvstændighed, og mange af disse bestandig hørende faar ogsaa et Præg af aandelig Umyndighed deraf.« Folkets Lyst til at læse bør atter søges vakt, og Opmærksomheden er nu rettet herpaa; saaledes bragte, som alt nævnt, paa Konsulentmødet Bibliotekar *Raphael Meyer* Spørgsmaalet frém om Landbrugs litteraturens Benyttelse, og Landhusholdnings-

selskabet har nedsat et Udvalg til at overveje, hvad der kan gøres for at fremme Udbredelsen af god Landbrugs-litteratur. — Hvad der i disse Aar præger vort Bogmar-ked, er foruden Stambøger og Aarsoversigter fra Forenin-ger og Institutioner de mange Beretninger, som udgi-ves af Forsøgslaboratoriet, af Statens Forsøgsvirk-somhed i Plantekultur, Landboforeningernes Plante-avlsudvalg, den plantepatologiske Forsøgsvirksomhed o. s. v. Mange af disse Beretninger har deres store In-teresse, hvad der ogsaa gælder om de ikke faa Meddelel-ser vedrørende Landbrugsforhold, som Statistisk Bureau har udsendt: Salg af Landejendomme, Tyende- og Dag-lejerlønnen i Landbruget, Kreaturtællingen i 1909, Land-brugsforhold i Danmark siden Midten af det 19. Aar-hundrede, Landbrugets Andelsvirksomhed m. fl. Under-tiden hører man Folk sige, at der gives 3 Slags Løgne: den almindelige Løgn, Nødløgnen og Statistiken. Denne sidste skal jo kunne bevise alt! Ja, maaske i den ukyn-diges Hænder, men behandlet af Fagmænd fører den eksakte Statistik kun til ét Resultat, og Bureauets land-økonomiske Offentliggørelser yder i Virkeligheden et saare værdifuldt Materiale til Belysning af vort Landbrugs Ud-vikling. — Af større, originale Skrifter er der i Fjor kun udkommet Konsulent *Ellbrechts* lærerige Skrift om »Ost og Osteproduktion«.

Af A a r e t s L o v e har følgende landøkonomisk Be-tydning: Lov om Handel med Smør og frem-mede Landbrugsprodukter m. m. af 30. April 1911, der afløser Lov af 30. Marts 1906 »om Handel med samt Ind- og Udførsel af Landbrugsprodukter«. Af Lo-vens almindelige Bestemmelser kan anføres, at Smør, der er bestemt til Salg, ikke maa indeholde over 20 pCt. Vand, og at saadant Smør skal være mærket med Betegnelsen »V a n d s m ø r«, naar det indeholder fra 16 til 20 pCt. Vand. Endvidere, at det er forbudt her

fra Landet at udføre Smør, som indeholder over 16 pCt. Vand, samt at udføre Mælk og Fløde, som ikke er opvarmet til mindst 80° C. Endelig bestemmes, at Landbrugsministeren skal være bemyndiget til efter Indstilling henholdsvis fra Mejeribrugets Fællesorganisation og Arbejds- og Fabrikstilsynet at udstede et Regulativ vedrørende Sundheds- og Renlighedsforholdene henholdsvis paa Mejerier og paa Smørpækkerier og i Lokaler, hvor Smørret udbydes til Salg. Af Lovens særlige Bestemmelser maa navnlig fremhæves Bestemmelserne vedrørende Lurmærkesmør. Det vigtigste nye, som her indføres, er blevet udtrykt saaledes, at Lurmærket ikke alene, som hidtil, skal være et Nationalitetsmærke, men tillige til en vis Grad et Kvalitetsmærke. — Der fastsættes ved kongelig Anordning et for hele Landet gældende Fællesmærke, hvormed alt Smør, der paa de til Kontrol antagne Mejerier tilvirkes her i Landet af pasteuriseret Fløde eller Mælk og med et Vandindhold af ikke over 16 pCt., skal forsynes paa Mejeriet i det i Anordningen fastsatte Omfang. Dette Fællesmærke benævnes »Lurmærket«. Enhver, der ønsker Ret til at benytte dette, skal herom gøre skriftlig Anmeldelse til Politiet. Naar det er godtgjort, at Anmelderen er i Besiddelse af de til Fremstilling af Lurmærkesmør fornødne Apparater, skal Meddelelse om den skete Anmeldelse uopholdelig tilstilles den paagældende Inspektør for Smør- og Margarinekontrollen, hvorefter Anmelderen betragtes som antagen til Kontrol. Landbrugsministeren kan efter Indstilling fra Mejeribrugets Fællesorganisation paabyde de til Kontrol antagne Mejerier at deltage i de af det landøkonomiske Forsøgslaboratorium og i de af Mejeriorganisationerne foranstaltede Smørbedømmelser. Saafremt der gennem Mejeribrugets Fællesorganisation tilvejebringes en hele Landet omfattende, af Landbrugsministeren godkendt Kontrol med Overholdelsen af de givne Pasteuriseringspaabud, eller der gennem lokale Mejeribrugsorganisationer tilvejebringes en saadan Kontrol, omfattende mindre

Distrikter, kan Ministeren helt eller delvis inddrage Politikontrollen. Hvis et til Kontrol antaget Mejeri handler i Modstrid med de givne Bestemmelser, er Ministeren berettiget til at fratage Mejeriet Retten til at benytte Lurmærket. Ministeren kan endvidere efter Regler, der fastsættes efter Indstilling fra Mejeribrugets Fællesorganisation, midlertidig fratage saadanne Mejerier, hvis Smør skønnes utjenligt til Eksport, Retten til at benytte Lurmærket. — Lovens Bestemmelser om Handel med samt Ind- og Udførsel af fremmede Landbrugsprodukter er i alt væsentligt i Overensstemmelse med de tidligere gældende Bestemmelser. Som man ser, er Mejeribrugets Samvirken i høj Grad paakaldt af Loven, idet den forudsætter Indstillinger om: Sundhedsvedtægter og Regulativer for 1) tvungen Deltagelse i Forsøgslaboratoriets Udstillinger og Bøtteudstillingerne, 2) Regler for Lurmærkets Fortabelse og Generhvervelse og 3) Tilsynet med Mejerierne, saa disse selv kan overtage Kontrollen og blive fri for Politikontrollen. — Paa et den 28. Oktober afholdt Møde vedtog »Mejeribrugets Fællesorganisation« at indstille til Landbrugsministeren i Henhold til Lovens §§ 9 og 10, at Smørbedømmelserne ved Forsøgslaboratoriet bliver obligatoriske for alle de til Kontrol antagne Mejerier; at der foranstaltes ugentlige Bedømmelser af alt dansk Eksportsmør efter nærmere udarbejdede Regler; at naar der fra Mejeribrugets Fællesorganisation sker Indstilling til Landbrugsministeriet, kan det paalægges alle Mejerier at deltage i en af de Bøtteudstillingsrækker, som arbejder efter de for disse vedtagne Fællesregler, eller som modtager Statstilskud, og at Indstillingen er midlertidig og skal revideres inden Udgangen af 1913.

Under Landbrugsministeriet er der fremdeles vedtaget følgende Love: Lov af 14. Marts 1911 om Nedsættelse af en Landbokommission til at afgive Betænkning: a) om en ny Lovgivning vedrørende Landbrugs Kreditsforhold, b) om Former for Adgang til Brug af Jord, som er i offentligt Eje, og c) om mulige

Ændringer i Ekspropriationslovgivningen. Konferensraad *V. Falbe Hansen* er udnævnt til Kommissionens Formand. Lov af 12. April 1911 om Tillæg til Lov af 25. Februar 1876 angaaende Forholdsregler vedrørende Udførselen af Husdyr fra Danmark udvider den Ministeriet i Loven af 1876 givne Bemyndigelse til at forebygge Udførselen af Husdyr, der er eller mistænkes for at være befængte med smitsomme Sygdomme, til ogsaa at omfatte disse Dyrs Produkter, saasom Mælk og Fløde, saavel som Hø og Halm og andre Genstande, hvorved smitsomme Husdyrsygdomme kan udbredes. Endelig Lov af 13. Maj 1911 om Oprettelsen af et Direktorat for Statsskovbruget, i Henhold til hvilken de nuværende Overførsterembeder ved Statsskovene nedlægges samtidig med, at der under Landbrugsministeriet oprettes et staaende Direktorat for det danske Statsskovbrug, for hvilket der ansættes en Direktør. Til Hjælp for denne ansættes 2 Statsskovridere, og som Følge deraf forøges disses Antal med 2. — Hidtil Overfører i Aarhus *H. Buchwald* er fra 1. November 1911 at regne udnævnt til Direktør for Statsskovene.

Under Finansministeriet er der vedtaget følgende 2 Love af landøkonomisk Interesse: Lov af 13. Maj 1911 om Afgift paa Dyrkning af Tobak. Toldloven af 1908 forhøjede Tolden paa Raatobak fra 29 til 64 Øre pr. kg, og Toldbeskyttelsen for den indenlandske Tobaksavl blev derved forøget med 35 Øre pr. kg. Dette har medført en betydelig Forøgelse af de Arealer ved Fredericia og Middelfart, paa hvilke »Soldatens Fryd til 4 Skilling Pundet« dyrkes, saaledes at der er Udsigt til, at den paaregnede Indtægt af Tobakstolden vil blive formindsket. Derfor paalægger Loven de med Tobak beplantede Arealer her i Landet en aarlig Afgift til Staten af 1 Kr. 40 Øre pr. Kvadratmeter, hvorved man mener, at Vilkaaret for den indenlandske Tobakdyrkning vil blive det samme som før Loven. I sit lille Skrift

om »Tobaksavlén i Danmark« hævder *Honoré*, at trods den ny Afgift »vil Tobaksdyrkningen dog alligevel blive en meget lønnende Erhvervsgren«. Endvidere Lov af 13. Maj 1911 om Udlaan af Stats-Laanefonden til Udstykning af større Landejendomme og Embedsjorder, der i det hele og store er en Gentagelse af Loven af 6. April 1906, men der indeholder bl. a. følgende nye Bestemmelser: Maksimalgrænsen for Laan til een Udstykningsforening sættes til 50.000 Kr., Renten af Laanene er sat op fra 3 til 4 pCt., og en Forening behøver ikke for at faa Laan at raade over en k o n t a n t Kapital paa 35.000 Kr., men det er tilstrækkeligt, at den har en Kapital af denne Størrelse anbragt i en Foreningen tilhørende, til Udstykning erhvervet større Ejendom.

Endelig er der under Justitsministeriet Loven af 13. Maj 1911 om indenrigsk Kødkontrol, der træder i Stedet for Loven af 6. April 1906, og fra hvilken den afviger navnlig paa følgende Punkter: Med Hensyn til Indførsel fra den ene Kommune til den anden i Kommuner, hvor der er offentlig Slagtehus og Slagtetvang i Henhold til Sundhedsvedtægt, er der sket den Forandring, at ikke blot Kød, forsynet med 1. Klasses Stempel, kan indføres i en anden Kommune, men ogsaa Kød, forsynet med 2. Klasses Stempel; dog skal for dette Undersøgelse kunne forlanges, men uden Betaling. Med Hensyn til Indførsel af Kød fra Kommuner, hvor der er kommunal Kødkontrol, men ikke offentligt Slagtehus og Slagtetvang, er Fordringen om, at Kødet skal være forsynet med 1. Klasses Stempel, bibeholdt, men der er sket forskellige Lempelser i de i Loven af 1906 opstillede yderligere Betingelser. Afgiften for Trikinundersøgelser er indskrænket til at gælde, hvor det drejer sig om ældre Svin, Svin fra Lossepladser og Svin, der har været anvendte til Avl.

Endnu skal det nævnes, at Finansloven for 1911—12 under §§ 18 og 26 har en samlet Bevilling til Landbrugs-

ministeriet af ca. 5.200.000 Kr. eller ca. 84.000 Kr. mere end i det foregaaende og ca. 128.000 Kr. mere end i det næstforegaaende Finansaar. Paa Budgettet udgik en Bevilling paa 8000 Kr. til Afholdelse af landøkonomiske Foredrag i Landboforeningerne og Husmandsforeningerne.

Efter det i Efteraaret forelagte Finanslovsforslag for Aaret 1912—13 tør man sikkert gaa ud fra, at adskillige af Bevillingerne til Landbruget fremtidig vil blive nedsatte eller inddragne. For fleres Vedkommende kan man kun beklage dette, men nægtes kan det ikke, at Fordringerne til Statskassen i de senere Aar kunde være ret glubske.

To Begivenheder i Storbritannien har af Hensyn til vore Handelsinteresser i særlig Grad lagt Beslag paa Opmærksomheden her i Landet: Rigskonferencen og Strejkerne.

Det var i 1897, at *Chamberlain* paa den anden Kolonialkonference fremsatte Tanken om at danne et storbritisk Toldforbund, og siden da har Spørgsmaalet stadig været drøftet paa Konferencerne. Men saa delte har Meningerne været om Præferencetoldsystemet mellem Moderland og Kolonier, at Modsætningerne paa dette Omraade i Virkeligheden har virket hæmmende paa de højt flyvende Tanker om Rigssammenslutningen. Paa den næstsidste Konference, i 1907, var Toldspørgsmaalet vel nok det, der mest beslaglagde Opmærksomheden; Opfattelserne stod skarpt overfor hinanden, og ved Konferencens Slutning var Meningerne om dens Betydning for Sagens fremtidige Vækst stærkt delte. Om den i Fjor afholdte Rigskonferences Betydning er Meningerne derimod ikke delte, thi Læg og Lærd synes enige om, at Forhandlingerne absolut ikke har virket fremmende for Udsigterne til et storbritisk Toldforbund. Det var paa en af Konferencens sidste Dage, at Kanadas Førsteminister,

Sir *Wilfrid Laurier*, stillede Forslag om, at England skulde ændre sine Handelstraktater, for saa vidt de ogsaa omfattede Kolonierne, saa at disse kunde faa Handlefrihed, og i den engelske Regerings Navn erklærede Sir *Edward Grey* sin Beredvillighed hertil. Med Forslagets Vedtagelse synes Tanken om at samle »Familien af Søsternationer rundt omkring de 7 Have« i en Toldforening foreløbig at være opgiven, og i højere Grad end hidtil synes man nu at ville søge Sammenknytningen fremmet alene ved et kulturelt og etisk Fællesskab — »ved Baand lette som Luft, men dog stærke som Jærn«. Men selv om der ikke i en nærmere Fremtid vil blive agiteret for Landbrugstolden under Imperialismens Synsvinkel, altsaa til Fremme af videre og højere politiske Formaal, vil Agitationen derfor næppe ophøre. Den vil blive forsvaret som en Foranstaltning til Beskyttelse af det engelske Landbrug mod den fremmede Konkurrence, som et Led i en Gengældelsespolitik mod det beskyttelsesvenlige Udland. For Tiden synes Bestræbelserne for at vinde et Flertal for Landbrugstolden heldigvis kun at have ringe Udsigt til at lykkes, men den, der lever, vil faa at se, om de atter fanger Medbør.

Hvad der maaske noget vil bidrage hertil er, at Forhandlingerne mellem Nord-Amerika og Kanada om Afslutningen af en Gensidighedstraktat ikke har ført til noget. Disse 2 Lande fører jo en udpræget Højbeskyttelsespolitik, men for et Aars Tid siden blev der fremsat Forslag — og Forslaget blev vedtaget i Fristaterne — om, at de overfor hinanden dels skulde ophæve og dels nedsætte Tolden paa vigtige Varer. Saaledes skulde Toldfrihed bl. a. indføres for Hornkvæg, Heste, Korn, Hø og Halm, friske Grøntsager (Kaal, Kartoffler o. s. v.), frisk Frugt, Smør, Ost, Æg og Frø, medens Tolden skulde nedsættes og gøres ens i begge Stater for al Slags Kød, Hvede- og Majsmel, Landbrugsmaskiner og -Redskaber o. s. v. Ved de i September Maaned stedfundne Valg udtalte Kanada sig imod Afslutningen af en saadan Trak-

tat. Grundene hertil var vist flere: Frygten hos de Industridrivende for voksende Konkurrence med de Forenede Staters Industri, ukloge Udtalelser af amerikanske Politikere om, at Traktaten vilde blive et vigtigt Skridt henimod hele Nordamerikas økonomiske og politiske Enhed, Hensynet til Moderlandet, i hvilket Traktatforslaget havde vakt megen Uvilje, særlig hos Unionisterne, o. s. v. Man forstaaer godt den Ængstelse, Forslaget vakte hos *Chamberlains* Meningsfæller, og den Jubel, med hvilken dets Forkastelse blev modtaget, thi dets Vedtagelse vilde have budt de kanadiske Farmere Adgangen til et mere fordelagtigt Marked for deres Korn — særlig Hvede — og Kvæg end det engelske, hvorved Vigtigheden for dem af at opnaa Fortrinsbehandling (Præference) i Moderlandet vilde svækkes eller helt bortfalde. Traktatens Vedtagelse vilde ogsaa stærkt have indskrænket Omraadet for den Fortrinsbehandling, England nu nyder i Kanada.

Den anden Begivenhed, der af Hensyn til vore Eksportinteresser særlig paakaldte Opmærksomheden, var Strejkerne. I sidste Uge af Juni Maaned begyndte de med Sømandenes Arbejdsnedlæggelse, og vor Udførsel paavirkedes deraf, da en Del Smør og Flæsk ikke kunde udskibes i Hull. I Begyndelsen af Juli Maaned var Strejken sluttet for Hulls Vedkommende, men snart meldtes der om Arbejdsnedlæggelser i andre Byer, og særlig i August Maanedes første Halvdel vaandede England sig under en Strejkefeber, der sprang fra Fag til Fag og fra By til By, bragte Arbejderne i Hundred Tusindvis til at nedlægge Arbejdet, standsede Produktion og Omsætning og bragte Landet til Revolutionens Rand (Liverpool). Først i Slutningen af August døde Strejkerne hen. En af de mest omfattende var Transportarbejdernes, og naar Transportvæsenet lammes i Englands Hovedstad og i andre af dets Storbyer, mærkes Følgerne ikke blot i disse, men Verden over. For Danmark med dets store Udførsel af letfordærlige Varer var Situationen til Tider meget alvorlig, og naar vi alligevel kom over den med Tab, som

var til at bære, da skyldes det vel nok for en væsentlig Del, at Udførselen finder Sted i danske Skibe. Hvorledes mon det var gaaet, hvis vi havde været henviste til engelske Dampskibslinjer, da den engelske Søfart stoppede op? Uvilkaarlig mindes man her »London & India Dock Company«s Planer i 1907 om at overtage vor Eksport og »London—Esbjerg Shipping Co.«s Forsøg i 1910 paa at sætte Dampere i Gang mellem Esbjerg og London. Nu havde vi vore gamle, velindarbejdede Skibsruter at stole paa, vi sendte vore Varer frem i eget Materiel, vore Skibe kunde dirigeres her hjemme fra, Ruterne kunde lægges, som det passede bedst til Øjeblikkets Situation — og Tabene blev begrænsede saa meget, som det overhovedet var muligt. Det Afbræk, som Strejkerne forvoldte i mange Byers regelmæssige Forsyning med Levnedsmidler, og den Hungersnød, som sikkert var indtraadt, hvis de havde varet en Uge, ja kun nogle Dage længere, har i England vakt alvorlige Tanker om Faren ved at være saa afhængig af Udlandets Tilførsler, som det nu er, medens i Danmark Spørgsmaalet om at fordele Risikoen i vor Landbrugsproduktion atter er bleven rejst, saaledes bl. a. i en Redaktionsartikel i »Ugeskrift for Landmænd«s Nr. 27. For os bør Strejkernes Lære bl. a. blive, at samtidig med at vi søger at bevare vor Stilling paa de engelske Markeder, bør vi med forøget Energi stræbe efter at oparbejde nye Udførselsartikler til andre Lande.

I Juli Maaned afgav den engelske Tuberkulosekommission sin Slutningsbetænkning, der bragte Resultaterne af en 10-aarig videnskabelig Undersøgelse. Kommissionen er kommet til det Resultat, at Pattedyr og Mennesker gensidig kan smitte hinanden, og at en betydelig Del af Børns Tuberkulose skyldes Smitte fra Baciller af Kvægtypen, der er overførte gennem Komælk. For voksne Mennesker synes Faren for Smitteoverførelse at være væsentlig mindre. Kommissionen forlanger, at Staten, først af Hensyn til Børnene og dernæst for at betrygge den almindelige Sundhed, ikke blot skal opretholde de alt

eksisterende Forholdsregler vedrørende Mælkeproduktion og Kødsalg, men ogsaa supplere og skærpe dem. — Kommissionens Betænkning bekræfter altsaa de Resultater, danske Videnskabsmænd som Professorerne *B. Bang* og *C. O. Jensen* er naaede til, medens den gaar direkte imod Professor *Kochs* Teori.

Den 1. April i Fjor traadte i Tyskland en Værdistigningsskat til Staten i Kraft, der har sin store Interesse. Det er en Afgift paa den Værdistigning af Grundstykker, som ikke kan tilskrives Ejeren. Skatten opkræves, naar en Ejendom sælges eller mageskiftes, men ikke naar den gaar i Arv. Ved Skattens Beregning gaas der ud fra den Købesum, den hidtidige Ejer har givet for Ejendommen, og den Salgssum, den nu udbringes i, og ved forskellige Tillæg til Købesummen og Fradrag fra Salgssummen søger man at finde den Værdiforøgelse, Ejendommen har opnaaet uden Ejerens Medvirkning. Der er dog sat en Grænse — der efter 1925 bliver 40 Aar — for Skattens tilbagevirkende Kraft. De skattefrie Tillæg, der maa lægges til den oprindelige Købesum, er: Omkostningerne ved Købet og de Beløb, som er medgaaede til Forbedringer i Ejerens Besiddelsestid. Til Beløbet for de anvendte Omkostninger er det endvidere tilladt at lægge 5 pCt. Fremdeles maa tilføjes saadanne Beløb, som er medgaaede som Bidrag til Vejarbejder, Afvandingsanlæg m. v., og hertil kan lægges 4 pCt. aarlig Rente i indtil 15 Aar. Endelig sker der et Tillæg til den oprindelige Købesum for den Værdiforøgelse, der skyldes Ejerens personlige Arbejde. Da det i Virkeligheden er ganske umuligt at udmaale denne Værdiforøgelse, er Forholdet ordnet summarisk ved at fastsætte bestemte Satser, der varierer fra $2\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ pCt. af Købesummen for hvert Aar af det Tidsrum, hvorfor der beregnes Værdistigningsskat (for at kunne tillægge Købesummen disse Satser skal Ejeren dog have besiddet Ejendommen i over 5 Aar). — Fra Salgssummen kan der dernæst trækkes følgende Beløb: Omkostninger ved

Handelen samt et Rentetab af 3 pCt. aarlig i 15 Aar af Ejendommens Købesum og af den til varige Forbedringer anvendte Kapital, forsaavidt Ejendommen ikke har givet et saadant Udbytte. Naar disse Tillæg til den tidligere Købesum og Fradrag fra den nuværende Salgssum er skete, fremkommer Værdiforøgelsen, der beskattes. Efter dens Størrelse varierer Skatten fra 10 til 30 pCt. Sælgeren, der jo har haft Fordelen af Værdistigningen, skal betale Skatten. Der er dog Skattefrihed, naar Salgssummen ikke overstiger 20.000 M. for bebyggede og 5000 M. for ubebyggede Grunde. Af Skatteindtægten tilfalder 50 pCt. Riget, 40 pCt. Kommunen og 10 pCt. vedkommende Forbundsstat.

Blandt de vægtige Indvendinger, der kan fremføres mod denne Værdistigningsskat, synes en af de vægtigste den, at Skatten ikke tager Hensyn til, at en tilsyneladende Værdistigning kan være illusorisk, kun findes paa Papiret. At Salgssummen for en Ejendom i Aar er 20 pCt. højere end den Sum, for hvilken den købtes for 10 Aar siden, kan skyldes, at Pengene i disse Aar er faldne saaledes i Værdi, at der nu behøves et 20 pCt. større Beløb af dem til Køb af samme Ejendom. Et saadant Værdifald har Pengene jo atter og atter været Genstand for.

Af Aarets internationale Kongresser er der vel særlig Grund til at nævne 2: den 9. Landbrugs-kongres og den 5. Mejerikongres. Den første afholdtes i Madrid fra den 1. til den 8. Maj; den talte ca. 1000 Deltagere, af hvilke ca. $\frac{2}{3}$ var Spaniere; Deltagelsen fra Norden var ringe, 1 Svensker og 4 Danskere, nemlig Baron *Wedell-Neergaard*, *Svenstrup*, Baron *Wedell-Wedellsborg*, *Villiamsborg*, Hofjægermester *Ræder*, der var de samvirkende danske Landboforeningers Repræsentant, og Professor *Westermann*, der var Regeringens og Landhusholdningsselskabets Repræsentant. De paa Kongressen behandlede Æmner har tidligere været meddelte her i Tidsskriftet. I nogle Artikler, Hofjægermester *Ræder* har skrevet om Kongressen, omtaler han det tilfredsstillende,

det var for de tilstedeværende Danske at høre den Anerkendelse, med hvilken vort Landbrug, specielt dets Udførsel og Foreningsvæsen, omtaltes paa Kongressen. Paa denne gav Professor *Westermann* en Redegørelse for Landbrugsundervisningen i Danmark samt en Oversigt over Fremgangen i Danmarks Høstudbytte i de sidste 10 Aar, støttet til grafiske Tavler, og Hofjægermester *Ræder* gav Meddelelse om, hvad man her i Landet har gjort for det lille Agerbrug og for Husmanden. — Den 5. internationale Mejerikongres afholdtes i Stockholm fra den 28. Juni til den 1. Juli og talte ca. 900 indmeldte Deltagere, deraf 400 svenske; talrige Danske deltog i den. »Det hedrande oppdraget — skriver *Tidskrift för Landtmän* — att vid öppningsplenium inleda kongressens vetenskapliga förhandlingar, hade lämnats åt den kände danske mejeribakteriologen, professor *Orla Jensen*.« En Mængde vigtige Æmner drøftedes paa Kongressen, hvis Forhandlinger formentlig senere vil medføre praktiske Resultater. Saaledes de Resolutioner, som vedtoges med Hensyn til Udarbejdelsen af Regler for Veterinærkontrollen med Mælkeproduktionen, de Fordringer, der bør stilles til den til direkte Forbrug bestemte Mælk og Undersøgelsen af forskellige Spørgsmaal vedrørende visse Fodermidlers Indflydelse paa Mælkens Fedtindhold m. v. Rimeligvis vil Kongressen ogsaa bidrage til en Udvikling af Kontrolforeninger i Lande, i hvilke disse endnu ikke har vundet Udbredelse, thi den reklamerede stærkt for dem ved at udtale, at den ansaa dem for et af de bedste Midler til Kvægavlens og Mælkeproduktionens Fremme.

Det internationale Landbrugsinstitut i Rom har i 1911 paa forskellig Vis udvidet sin Virksomhed. Ikke mindre end 49 Stater og Kolonier har sluttet sig til det; kun Siam, Monaco, Bolivia og nogle centralamerikanske Republikker staar udenfor. Institutet har i Fjor fortsat med Udgivelsen af de i 1910 paabegyndte maanedlige Meddelelser om Afgrødernes Tilstand til forskellige Tider og Høstresultaterne for Hvede, Rug,

Byg og Havre, Majs, Ris og Bomuld — disse 7 Afgrøder er jo fortrinsvis Genstand for international Handel —, og det har i 1911 paabegyndt Forarbejderne til Udgivelsen af regelmæssige statistiske Meddelelser om Forhold vedrørende Jordbrugsprodukter: Indførsel og Udførsel, Forraad, de flydende Mængder o. s. v. Det har fremdeles i Fjor udgivet en Beretning om de Forholdsregler, de forskellige Stater har taget mod Plantesygdomme og skadelige Insekter*), og det har udarbejdet en Fremstilling til Regeringerne om Nødvendigheden af at nedsætte en international plantepatologisk Kommission og forelægge denne et Program for internationalt Samarbejde til Bekæmpelse af Plantesygdomme. Paa Instituttets Generalforsamling 1911 vedtoges det dels at tilstille Regeringerne en Redegørelse for, hvad der i de forskellige Lande er gjort for at beskytte Landbrugets nyttige Fugle, og henstille til dem at virke for en udvidet Fuglebeskyttelse, dels at henlede deres Opmærksomhed paa Betydningen af, at der søges indsamlet nøjagtige Oplysninger om indtrufne Hageluvejr og den Skade, de har gjort, samt anmode dem om at give Instituttet Meddelelse om Formerne for Hagelskadeforsikring.

En af Instituttets Opgaver skulde være dels gennem hurtige Meddelelser at gøre Landmændene bekendt med alt nyt og vigtigt, der fremkommer i Verdenslitteraturen om Landbrugets Lovgivning, Forvaltning, Videnskab og Teknik, dels at udarbejde udførlige Redegørelser om særskilte Æmner. Dette Arbejde har imidlertid vist sig uoverkommeligt: Antallet af Tidsskrifter og Bøger, som aarlig indgaar til Instituttet og burde gennemgaas, er over 6000 forskellige Tidsskrifter og 5000 Bøger. Derfor er det vedtaget, at Instituttet foreløbig holder sig alene til Tidsskrifterne, og nu udgiver det dels et Ugeblad med Fortegnelse over al den indsendte Litteratur og over de Ar-

*) *L'organisation actuelle du service de protection contre les maladies des plantes et les insectes nuisibles dans les divers pays.* Rome 1911.

tikler, der findes i over 1500 Tidsskrifter, dels et Maa-
nedsskrift*) med korte Notitser om det nye og interes-
sante, som findes i den nyeste Landbrugslitteratur. End-
videre har Institutet fortsat Udgivelsen af den i Slut-
ningen af 1910 paabegyndte *Bulletin du bureau des insti-
tutions économiques et sociales*, der bl. a. bringer større
orienterende Afhandlinger om Landbrugets Foreningsvæ-
sen, Forsikringsvæsen m. v. De i de 3 første Hefter af
dette Tidsskrift meddelte Oplysninger om Landbrugets
Andelsforeninger i Tyskland, Danmark, Storbritannien,
Irland, Britisk Ostindien, Frankrig, Nederlandene, Sve-
rige, Norge og Rusland er i Fjor udgivne som et samlet
Værk.**)

Ogsaa paa andre Omraader har Institutet i Fjor ud-
videt sin Virksomhed, men det vilde føre for vidt her at
komme nærmere ind derpaa. I Betragtning af den Til-
slutning, det har vundet, de rige Midler, det raader over,
og den Virksomhed, det har paabegyndt og forberedt, maa
det sikkert betegnes som den vigtigste af alle hidtil op-
rettede internationale Institutioner.

Af Aarets Personalhistorie kan anføres, at
Grev *L. Reventlow* har fratraadt Stillingen som Formand
for de samvirkende lolland-falsterske Landboforeninger.
Ved sin ligefremme Optræden, mæglende Evne og betyde-
lige landøkonomiske Indsigt var han en udmærket For-
mand for Samvirksomheden. Hans Eftermand blev Hof-
jægermester *A. Tesdorpf* til Pandebjerg. De samvirkende
Husmandsforeninger i Fyns Stift har valgt Husmand
Johs. Hansen, Sødinge, til Formand i Stedet for *E. Ras-
mussen*, Ruehede. I Foreningen af landøkonomiske Tids-
skrifter og i Landbrugskandidatforeningen har henholds-

*) *Bulletin du bureau des renseignements agricoles et des maladies
des plantes.*

**) *Etudes monographiques sur la coopération agricole dans
quelques pays.* Rome 1911.

vis Redaktør *Anton Bing* og Konsulent *O. H. Larsen* afløst Redaktør *J. P. Petersen* og Statskonsulent *K. Hansen* som Formænd. Endelig fratraadte i December Maaned Lehnsgreve *Wedell* Stillingen som Præsident i Landhus-holdningsselskabet, efter at han i 17 Aar med usvækket Interesse og sjælden Pligtfølelse havde arbejdet for Selskabets Anliggender. Paa Generalforsamlingen den 16. December udnævntes Grev *Wedell* til Æresmedlem af Selskabet. Til nyt Medlem af Præsidiet er valgt Lehnsgreve *Moltke* til Bregentved.

Af Aarets Dødsfald skal følgende nævnes: den 26. Januar og den 4. April døde 2 Mænd, der af Temperament og Karakter var ret forskellige, Hofjægermester *H. E. v. Beck* og Professor *V. Maar*. Den første energisk og impulsiv, noget af en Charmeur, med Hu til og afgjort Evne for at spille en Rolle i det offentlige Liv, den anden en Mand *von alten Sitten*, tilbageholden af Væsen og forsigtig i sin Optræden, af lutter Samvittighedsfuldhed næsten ængstelig for at tage Standpunkt — begge dygtige og retskafne Mænd, hvis Bortgang vakte Beklagelse i vide Kredse. Den 29. Marts døde Justitsraad *L. Friis*, hvis Navn blev bekendt gennem Oparbejdelsen af en Eksport af danske Kreaturer til Rusland. Den Post, *Friis* her var stillet paa, var udsat og vanskelig, og Kritiken udeblev ikke. Men vor Udførsel til Rusland voksede, om end langsomt, saa dog tilsyneladende sikkert, under hans Agentvirksomhed, og selv mente han, at denne maatte betragtes som et Pionerarbejde, der netop blev afbrudt, da større Resultater som Følge af de i de første vanskelige Aar indhøstede Erfaringer kunde ventes. Den 1. Juni døde den bekendte sjællandske Gaardejer *Poul Sams*, Svendsbjerg. Han efterlod sig det Eftermæle, at han var en Mand, hvis Sind var aabent for Livets ideelle Sider, og hvis Gerning var præget af sund Tænkning og praktisk Sans. Han deltog meget i det offentlige Liv, var bl. a. Medlem af de samvirkende sjællandske Landboforeningers Bestyrelse og Formand for Holbæk Amts Andels-

svineslagteri. Samme Dag afgik Godsejer *C. Mansa* til Sø paa Mors ved Døden. Paa denne dygtige Landmands Initiativ blev »Foreningen for Sejerslev-Ejerslev-Jordby Kommune til Bevarelsen og Forbedringen af det jyske Kvæg« stiftet 1881. Han havde set, at mange fortrinlige jyske Besætninger paa Mors var blevne fortrængte af Korthornskrydsninger, som for de fleste gav et mindre Udbytte end det gode Morsøkvæg, og Foreningen blev da oprettet for at hindre »Krydsning«. Denne Forenings Stiftelse og gavnlige Virksomhed blev snart almindelig bekendt i Jylland og har sikkert bidraget sit til den store Udbredelse, Avlsforeningerne senere har vundet. Selv grundlagde Godsejer *M.* en Stamme af jysk Kvæg, af hvilken flere Stamholdere blev anerkendt paa Landmandsforsamlingerne og Statsskuerne.*) Den 17. Juli døde Forsøgsleder og Bestyrer af Forsøgsstationen ved Tylstrup *A. J. Hansen*. Han var ikke blot en Mand af en ikke ualmindelig praktisk Dygtighed, men han ejede tillige en sjælden Evne til at sammenarbejde sine Erfaringer og lade dem komme andre til Nytte gennem Foredrag og skriftlige Arbejder. Den 12. Oktober bortkaldtes Veterinærkonsulent *Johannes Arup* efter med ubestridelig Dygtighed i over 20 Aar at have varetaget vort Landbrugs Interesser i England og Tyskland. Ofte vil de, der stod i Forbindelse med Arup, komme til at savne hans rige Erfaringer, hans ædruelige og sunde Syn paa Sagerne, hans store Hjælp-somhed. Endvidere afgik den tidligere Forstander af Ladelund Landbrugsskole, *Niels Pedersen*, ved Døden den 10. November. Han var i udpræget Grad en Handlingens Mand, udholdende i sine Bestræbelser, ofte i Besiddelse af et stort Syn paa Forholdene og Mod til at vove en Indsats. Endelig døde den 3. December De samvirk. danske Landboforeningers Konsulent i Plantesygdomme, mag. scient. *M.*

*) I *J. B. Krarups* »Beskrivelse af Landbrugets Udvikling i Danmark«, II. Del, S. 691—714, findes af Hovedgaarden Sø en interessant Beskrivelse, som Godsejer *Mansa* ojsynlig selv har skrevet.

L. Mortensen. Uagtet han kun blev 30 Aar, fik han dog udført et fra alle Sider anerkendt betydeligt Arbejde paa Planteavlen, særlig Plantepatologiens, Omraade, og med en sjælden Arbejdsevne forenede han et nøje Kendskab til sit Fags praktiske Arbejder og videnskabelige Forskninger. Rige Muligheder gik med ham i Graven.

Den bekendte Leder af Forsøgsstationen i Möckern *Oskar Kellner* afgik ved Døden den 22. September. Hans Hovedvirksomhed faldt paa Fodringens og Dyreernæringens Omraade, og sine Erfaringer nedlagde han i sit store Værk »Die Ernährung der landwirtschaftlichen Nutztiere«, som udkom 1905 og har haft en meget stor Betydning for hele Fodringsspørgsmaalet. Af hans Undersøgelser har følgende haft særlig Betydning: Paaavisningen af den almindelige Udbredelse af Amider i Planter; Forholdet mellem Næringsstoffoptagelsen og Arbejdsydelsen hos Heste; Undersøgelser over Stof- og Energiomsætning hos voksende Hornkvæg; Undersøgelser over talrige Foderstoffers Fordøjelighed og over de enkelte Næringsstoffers Virkning; Undersøgelser over Knokkelmelets og Kalkens Virkning o. s. v. Fra 1881—93 var *Kellner* Professor ved Universitetet i Tokio, og Indretningen af Japans Forsøgsstationer er fornemlig hans Værk.

Samme Dag, som *Kellner* døde, mistede Frankrig en af sine fremragende Landøkonomer, Professor *L. Grandeau*, der ligeledes havde gjort sig bekendt særlig paa Ernæringsfysiologiens Omraader. I en Række Aar var han dels Hovedredaktør og dels Medarbejder af det bekendte Ugeskrift *Journal d'agriculture pratique*, i hvilket han nedlagde sine rige Erfaringer vedrørende det franske Landbrug og de landøkonomiske Fremskridt i Udlandet. Som Forsøgsmand nød han Verdensry, og han var Overleder af den franske Stats *stations agronomiques*.

Som det fremgaar af den her givne Redegørelse for Aaret 1911, var der til Tider flere mørke Skyer oppe over Landbrugets Horisont. Nogle af disse spredte sig igen, men med andre er dette ikke helt Tilfældet. Saaledes véd vi ikke, om vi end har Lov til at haabe det, at Aarsagerne til de engelske Klager over det danske Flæsks store Lageindhold vil fjærnes ved energisk Arbejde fra Slagteriernes Side. Ej heller er der udelt Tilfredshed i England med vore Æg, thi hvert Efteraar kommer der hengemte Æg derover som nylagte. Mindre samvittighedsfulde Forhandlere søger at opnaa en økonomisk Overlegenhed i Konkurrencen herhjemme ved at inkassere en uærlig Fortjeneste ved Hengemmen, men det skulde unægtelig nødvendig komme dertil, at vi forskertseede det gode Ry, vore Æg har opnaaet særlig ved Dansk Andels-Æg-Eksports Bestræbelser. Ogsaa Mund- og Klovesygens Omkring-sig-Griben staar som en truende Mulighed, som vi vel ikke staar helt magtesløse overfor, men som dog kan blive en af de Skæbnens Tilskikkelser, »mod hvilke man omsonst sig søger at bevæbne«. Høsten af Sæd og Hø var god, medens Mængdeudbyttet af Rodfrugter lod noget tilbage at ønske, Plantesygdomme og Insektangreb gjorde en Del Skade, Arbejderforholdene var forholdsvis rolige og Priserne paa de fleste Produkter gode, om end Flæskepriserne var lave i Efteraarsmaanederne. Aaret har altsaa bragt baade Plus og Minus, men alt i alt tør det vel nok karakteriseres som et godt Aar for Landbruget, saaledes som ogsaa de nærmest foregaaende Aar har været det.

Ofte hører man imidlertid Landmænd gøre gældende, at jævnsides med de senere Aars gode Afsætningsforhold har der fundet en Stigning Sted af Landbrugets Udgiftsposter — navnlig til Folkeløn, Skatter og Husholdning —, og disse Udgifter har en Tendens til regelmæssig Stigning, medens Produktpriserne stiger og falder. Dette er vel sandt, men det maa da ogsaa erindres, at Udbyttet af Jorden og Kreaturholdet er gaaet betydeligt frem, og det herved indvundne Merudbytte vil dog vistnok mere end

opveje Udgifternes Stigning. Der er da heller ingen Tvivl om, at Tilliden til Landbruget nu er større end for en halv Snes Aar siden, hvad der bl. a. giver sig Udtryk i Landejendomspriserne. Disse er nu højere, end de var i 1870'ernes bedste Aar, ja, i nogle Tilfælde er de vel nok saa høje, at de nye Ejere vil have stor Vanskelighed ved at klare sig under vigende Konjunkturer. Vi kender det samme Fænomen fra tidligere Opgangsperioder. Under saadanne er Købernes Antal stort, Efterspørgselen efter Jord er levende, og Forventningen om vedblivende Fremgang vil friste mange til at betale mere for Jorden, end dens virkelige Værdi berettiger til. I Nedgangsperioder er det omvendt; da er Sælgernes Antal stort, og Frygten for yderligere Nedgang kan bevæge dem til at sælge Ejendommene under disses virkelige Værdi. Med andre Ord: de Landejendomspriser, som betales for Tiden, er sikkert et Bevis paa en voksende Tillid til Landbruget, men derfor er det ikke sagt, at de er et fulgyldigt Udtryk for Ejendommenes virkelige Overskudsudbytte nu for Tiden.

Frederiksberg, d. 2. Januar 1912.
